

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez pocztu: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Francya. — Niemcy. — Dania. — Rosya. — Turcya. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 15go października. Dnia 10. października 1855 wyszła z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie i została rozesłana część X. oddziału I. Dziennika rządowego z 1855 roku dla okręgu administracyjnego Namiestnictwa we Lwowie.

Część ta zawiera pod:

- Nr. 118. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 30. czerwca 1855, o wymierzeniu należności przy przeniesieniach majątku z powodu śmierci, których przedmiot jest seniorat.
- Nr. 119. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 1. lipca 1855, o obowiązku opodatkowania dochodu z rent, ustanowionych przez darowizny między żyjącymi, lub na przypadek śmierci, albo w skutek rozporządzeń ostatniej woli.
- Nr. 120. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 3. lipca 1855, dotyczące zastosowania przepisu, wydanego pod dniem 14go czerwca 1853 r. w przedmiocie przekazania i wstrzymania poborów sług rządowych, do ustanowionych z różnych funduszów placę pobierających.
- Nr. 121. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 4. lipca 1855, którym obwieszczonym zostaje początek działalności przepisu o pobieraniu należności żeglugowej zamiast dotychczasowych należności łańcuchowych na niektórych kanałach lombardzkich.
- Nr. 122. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 7. lipca 1855, o celnem postępowaniu „z skórkami jagnięcimi i z wyporków“ na biało przyrządzonymi i farbowanymi, atoliz nie podszywanymi lub dalej wyrabianymi.
- Nr. 123. Rozporządzenie ministerstw spraw zewnętrznych i sprawiedliwości tudzież nadkomendy wojsk z d. 9. lipca 1855, którym obwieszczonym zostaje traktat rozciągnięty między Austryą i niektórymi rządami związku niemieckiego, w przedmiocie wzajemnego wydania zbrodniarzy prostych.
- Nr. 124. Rozporządzenie ministerstw spraw zewnętrznych i sprawiedliwości i nadkomendy wojsk z d. 9. lipca 1855, którym obwieszczonym zostaje traktat, rozciągnięty między Austryą i niektórymi rządami niemieckimi, w przedmiocie wzajemnego wydania zbrodniarzy nie tylko prostych, ale i politycznych.
- Nr. 125. Protokół z d. 5. czerwca 1855 w przedmiocie przystąpienia rządu królewsko-wirtemberskiego do traktatu, co do żeglugi parowej zawartego przez Austryę i Bawaryę na d. 2 grudnia 1851.
- Nr. 126. Cesarskie rozporządzenie z dnia 18. czerwca 1855, mocą którego zaprowadza się miarę i wagę niższo-austryacką w królestwie czeskiem jako prawną miarę i wagę.
- Nr. 127. Rozporządzenie ministerstw finansów i handlu, tudzież nadkomendy wojsk z d. 6. lipca 1855, którym w skutek najwyższego postanowienia z d. 25. kwietnia 1855 r., z powodu zaprowadzenia uregulowanego postępowania karnego w przestępstwach dochodów pocztowych, zmienione zostają §§. 28, 29 i 30 prowizorycznej ustawy pocztowej z d. 26. grudnia 1850 r.
- Nr. 128. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 14. lipca 1855, dotyczące mocy dowodu wykazów suszarni w Wiedniu dla jedwabiu i wełny istniejącej, co się tycze wagi handlowej jedwabiu i wełny.
- Nr. 129. Cesarskie rozporządzenie z d. 15. lipca 1855, mocą którego zarządzone zostaje zwołanie kongregacyj centralnych i nowe rozpoczęcie ich działalności.
- Nr. 130. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 17. lipca 1855, w przedmiocie zadeklarowania przedmiotów, w §. 21 l. 7, 9, 10 i 11 taryfy celnej z d. 5. grudnia 1853 r. wyszczególnionych.
- Nr. 131. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 18. lipca 1855, którym obwieszczonym zostaje, iż zarządzane w rozrządzeniu ministerstwa finansów z d. 29. października 1854 r. modyfikacye

taryfy co się tyczy *Dazio consumo forese*, w wykonanie wejść mają z dniem 1. listopada 1855 r.

- Nr. 132. Rozporządzenie ministerstw finansów, spraw wewnętrznych i najwyższej władzy policyjnej z d. 23. lipca 1855, dotyczące zaprowadzenia osobnej kontroli paszportowej dla przeszkodzenia przemytnictwa w politycznych powiatach Monfalcone i Cervignano.
- Nr. 133. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 25. lipca 1855, o przedmiocie odgraniczenia powiatów urzędowych starostwa górniczego w Szejer i komisaryatu górniczego w Wiener-Neustadt i Arcyksięstwie Austrii niżej Ensy, na podstawie nowego podziału krajowego polityczno-sądowego.
- Nr. 134. Rozporządzenie ministerstwa finansów z d. 28. lipca 1855, którym ustanowionem zostaje *Dazio consumo forese* od wina w kwocie 3 lir ad Quintal metrico.
- Nr. 135. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, finansów i sprawiedliwości z d. 31. lipca 1855, którym na podstawie najwyższej uchwały z dnia 15. lipca 1855 r. ustanowionym zostaje sposób wymiany zapisów długu oswobodzenia gruntowego w krajach koronnych: w Austrii powyżej i poniżej Ensy, Czechach, Morawii, Szląsku, Styrii, Krainie, Karyntii, Solnogradzie, Istrii, Gorycyi i Gradycce, tudzież w mieście Tryeście.
- Nr. 136. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, finansów i sprawiedliwości z d. 31. lipca 1855, którym w skutek najwyższego postanowienia z d. 15. lipca 1855 r. ustanowionym zostaje sposób wymiany zapisów długu oswobodzenia gruntowego w uksiężconem hrabstwie Tyrolu z Foralbergiem.

Wiedeń, 11. października. Dnia 12. października 1855 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany XXXVII. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

- Nr. 173. Patent cesarski z 30. września 1855, prawomocny w całym państwie, którym się rozpisują stałe podatki na rok administracyjny 1856.
- Nr. 174. Oświadczenie ministeryalne z 3. października 1855, o rozszerzeniu istniejącej między Austryą i Bawaryą konwencji z roku 1852, względem wzajemnego pozwolenia sądowego ścigania i względem pomocy żandarmerji przy wypadkach elementarnych.
- Nr. 175. Rozporządzenie ministeryów spraw zewnętrznych, spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z 3. października 1855, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, względem Najwyższego potwierdzenia nadanego uchwałą Jego Mości Cesarza Ferdynanda ad personam Jego cesarzowicz. Mości Arcyksięcia Maxymilianowi, jako Wielkiemu mistrzowi niemieckiemu, wolnego prawa dyspozycyi majątkiem niemieckiego zakonu aż do kwoty 10.000 reńskich.
- W sobotę dnia 6. października 1855 wydano i rozesłano z niewydanych jeszcze zupełnie zeszytów *romansko-niemieckiego* podwójnego wydania roku 1850 dziennika ustaw państwa CLXIII. zeszyt, — którym namienione wydanie podwójne jest teraz zupełnie ukończone.

— Dnia 4. października 1855 wydano także i rozesłano spis osnowy wydanych w miesiącu *wrześniu* 1855 zeszytów dziennika ustaw państwa.

Lwów, 9. października. Pan minister publicznego oświecenia mianował c. k. profesora dr. A. Horak komisarzem egzaminu ogólnego (Statsprüfung) przy sądowym i administracyjnym oddziale egzaminów ogólnych we Lwowie. — Co się niniejszem podaje do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Ogłoszenie.

Z powołaniem się na plan Zakładu gospodarskiego, przez wysokie Ministeryum na dniu 24go czerwca 1851 do l. 8654/301 potwierdzony*), a w 9. tomie Rozpraw towarzystwa zamieszczony, podaje się niniejszem do wiadomości, że Szkoła rolnicza w Dublanach na dniu 1. grudnia bieżącego roku otwarta zostanie.

Warunki, pod jakimi uczniowie przyjęci będą, są następujące:

1. Chcący wstąpić do Zakładu ma udowodnić metryką, że 15. rok swego życia skończył.
2. Ma złożyć świadectwo, że przynajmniej czwartą niższą klasę realną albo taką klasę gymnazyjalną z dobrym postępem ukończył.

*) T. XI. Rozpraw Towarz. str. 40—42.

W razie jednak niemożności złożenia tego świadectwa, na egzaminie wstępnym może okazać, że posiada zdolności i dostateczne przygotowanie, ażeby mógł pojąć nauki wykładac się mające. Szczególny wzgląd będzie się mieć na kandydatów, posiadających praktykę gospodarską.

3. Powinien wykazać się świadectwem zdrowia przez zakładowego lekarza potwierdzonem.

4. Przedłożyć świadectwo moralności, przez dwóch członków Towarzystwa gospodarskiego poparte.

5. Małoletni ma wywieść się pozwoleniem od ojca lub opiekuna do wstąpienia do Zakładu.

6. Za każdy rok nauki ma złożyć do kasy szkolnej Zakładu 50 złr. m. k., za którą opłatę, półrocznie z góry uiszczaną, będzie miał także pomieszkanie, opatrzone sprzętami i meblami, pościel zakładową, tudzież w razie choroby pomoc lekarską.

7. Za stół, opał, światło, pranie bielizny, ma złożyć zaraz przy wstępie, do kasy szkolnej półroczną należność w kwocie 110 złr. m. k. Ta opłata w następnych półroczach uleż może zmianie, gdyby tego ceny produktów i inne okoliczności wymagały.

8. Ma się poddać bezwarunkowo przepisom i prawidłom w Zakładzie zaprowadzonym.

9. Każdy uczeń mieć powinien potrzebne do rysunku narzędzia i materiały, których dostać może w Zakładzie po niskich cenach.

10. O wymaganej dla każdego ucznia bieliznie i odzieży dowiedzieć się można w kancelaryi Towarzystwa gospodarskiego.

Prośby o przyjęcie do Zakładu mają być nadsyłane franko do „komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie“, najdalej do dnia 15. listopada b. roku.

Z komitetu c. k. Towarzystwa gospod. galic.

We Lwowie dnia 13. października 1855 r.

Lwów, 14. października. Podług nadesłanych do 15. zeszłego miesiąca raportów urzędowych podajemy w umieszczonej poniżej tabeli stan cholery w tutejszym okręgu namiestnictwa z tym dodatkiem, że wspomniana zaraza wygasła już w 35 miejscach obwodu przemyskiego, w 6 sanockiego, w 18 samborskiego, w 61 lwowskiego, w 19 żółkiewskiego, w 27 złoczowskiego, w 8 brzeżańskiego, w 26 stryjskiego, w 7 stanisławowskiego, w 13 tarnopolskiego, w 8 czortkowskiego i w 2 miejscach kołomyjskiego obwodu, zatem w ogóle w 230 miejscach w całym okręgu administracyjnym, a oraz, że nadesłane odtąd raporty świadczą o gaśnięciu tej zarazy w większej części miast i miasteczek, jak niemniej zapowiadają ogólne ustawnienie jej na prowincyi.

Liczba kolei	Obwód	Liczba miejsc	Ludność	zastabło	wydr-wiało	umarto	pozostało w kuracyi
1	Przemyski	152	143.670	6589	2809	2737	1043
2	Sanocki	87	84.181	4036	1710	1355	971
3	Samborski	106	117.038	5835	2249	2562	1024
4	Lwowski	98	67.775	4118	2123	1843	152
5	Żółkiewski	113	122.325	6240	2485	2650	1105
6	Złoczowski	142	148.037	8649	2476	3559	814
7	Brzeżański	137	118.704	3186	921	1155	1110
8	Stryjski	130	112.113	6219	2993	2307	919
9	Stanisławowski	88	130.734	3629	1710	1324	595
10	Tarnopolski	96	113.226	3516	1250	1490	776
11	Czortkowski	62	82.405	2252	895	979	378
12	Kołomyjski	31	73.126	2211	1149	836	226
Suma . .		1242	1,313.334	56480	24570	22797	9113

Lwów, 4. października. Lwowska księgarnia *Franciszka Pillera i Spółki* przestała do prezydium tutejszego magistratu 90 egzemplarzy polskiej i 45 egzemplarzy niemieckiej książki do nabożeństwa na bezpłatne rozdanie między ubogą młodzież umieszczoną w tutejszych miejskich zakładach dobroczynnych. — Szlachetnemu dawcy składa się niniejszem publiczne podziękowanie.

Ameryka.

(Przygotowanie na przyszłą sesję kongresu. — Sprzyniewierzenie Aldermanów.)

Nowy York, 25. września. Z Washingtonu donoszą, że prezydent zajmuje się już gorliwie przygotowaniami na mającą się rozpocząć d. 4. grudnia sesję kongresu i że wszyscy ministrowie znajdują się już na swych posadach. W gabinecie panuje nieporozumienie między panami Marcy i Davis, a p. Cushing nalega na to, by ambasadora w Londynie p. Buchanan kim innym zastąpić. Wszystkie stronnictwa polityczne zgadzają się w tem, że wybór prezydenta będzie kwestyą żywotną stanów zjednoczonych, gdyż nie idzie już o to, kto zajmie posadę prezydenta, lecz czyli się powiedzie nieprzyjaciółom konstytucyi zniszczyć ten zasadniczy fakt unii amerykańskiej. To wyjaśnia dostatecznie gorliwość, z jaką nasi przywódcy polityczni, a przedewszystkiem abolicyoniści podniecają tę ważną sprawę.

— 27. września. Wielki sąd przysięgłych w Nowym Yorku odesłał trzech aldermenów, trzech członków rady gminy i dwóch sędziów policyjnych przed sądy asyzów za sprzyniewierzenia, których się dopuścili w wykonywaniu swych obowiązków.

Portugalia.

(Ambasador angielski wraca do Anglii. — Odpowiedź króla Don Pedra ambasadorowi hiszpańskiemu.)

Lizbona, 5. października. Sir Richard Pakenham dotychczasowy ambasador angielski przy Dworze tutejszym był u króla na posłuchaniu pożegnawczem i powróci najbliższym statkiem parowym do Anglii. Pełnomocnikiem na jego miejscu zostaje tu p. Ward.

— Na przemowę nadwyzwyczajnego i pełnomocnego posła hiszpańskiego, pana Patricis da la Escosura przy sposobności uroczystego wstąpienia na tron króla Don Pedra Vgo, odpowiedział król temi słowy:

„Wysłuchałem z największą przyjemnością życzeń, które Mi pan złożył w imieniu Jej Mości królowej Hiszpanii przy sposobności inauguracyi Mego rządu.

Zapewnienia zyczliwości i przyjaźni, jaką Jej Mość Królowa żywi dla Mojej osoby, dla Mejej rodziny królewskiej i dla narodu portugalskiego, są Mi tem miłsze, że odpowiadają zywemu współczuciu, jakie obudza we Mnie szczęście królewskiej familii w Hiszpanii i ponysłność bohaterskiego ludu hiszpańskiego, który równie jak naród, do którego mam zaszczyt należeć, zjednał sobie tak wielką sławę zarówno swemi cnotami jako też swemi odkryciami i dziełami bohaterskimi w obudwu półkulach świata.

Mam nadzieję, że Opatrzność boska pobłogosławi Mym nieustannym usiłowaniam ku utrzymaniu sławy tronu Moich dostojnych przodków i zapewnieniu ponysłności Mego ludu. Poczytam sobie to za największe szczęście, jeżeli osiągnę zamiaru tyle pożądanego.

Upraszam Pana, byś raczył być u Jej Mości Królowej tłumaczem Mojej wdzięczności za tę specjalną misję, którą Panu poruczyła, a zarazem mogę zapewnić panu z prawdziwą przyjemnością, że możesz liczyć zawsze na Moją zyczliwość i łaskę.“

Francya.

(Poczta paryska: Liczba uczniów z St-Cyr przeniesionych do armii. — Dowóz żywności. — Posiłkowy korpus hiszpański. — Sady przysięgłych w Angers otwarto. — Potoczne. — Ograniczenie korespondentów w Krymie. — Austerlitz okret wytrzymał burzę na Baltyku. — Kopalnie złota w Guyanie.)

Paryż, 10. października. Liczba uczniów wojskowej szkoły w Saint-Cyr, którzy w randze oficerów wcieleni być mają do armii, wynosi 217; zdaje się, że ta liczba będzie dostateczną do zapelnienia luk w korpusie oficerów armii francuskiej. — Do Havre zwieziono w tych dniach 2000 beczek mąki z Ameryki północnej a w ciągu tygodnia spodziewany jest świeży transport 10 do 15.000 beczek. W południowych departamentach bardzo znaczne są dostawy mąki z Hiszpanii. Do Marsylii przybywają prawie codziennie okręta ładowne zbożem z Algeryi. — Abd-el-Kader przybył przedwczoraj wieczór do Marsylii i odplynie okrętem „Simois“ do Orientu. — W Paryżu werbują obecnie robotników do Sebastopola z dzienną płacą 6 franków. — Według dzienników hiszpańskich ma Olozaga w Kortezach bronić traktatu przymierza z mocarstwami zachodniemi, o którym dzisiejszy *Journal des Debats* donosi jako o rzeczy ostatecznie już zawartej z tym dodatkiem, że naczelne dowództwo nad hiszpańskim korpusem posiłkowym obejmie marszałek de la Concha. Z Angers donoszą: Dziś rozpoczął się przed trybunałem asyzów proces przeciw robotnikom w kamieniołomach, którzy w nocy z dnia 26. na 27. sierpnia chcieli zrobić powstanie w Angers i w okolicy. Pięćdziesiątdziewięć robotników siedzi na ławie obłażowanych. Niejaki Jean Secretain jest politycznym przywódcą tych insurgentów a Franciszek Attibert naczelnikiem wojskowym. W ogóle zachowanie się ich jest spokojne. Publiczność przysłuchuje się rozprawom sądowym najobojętniej.

— Marszałek Pelissier, który jak wiadomo, nie lubi plotek dziennikarskich, postarał się teraz i o to, że i korespondentów angielskich w Krymie ograniczono w ich korespondencyach. W tej mierze porozumiał się on już zupełnie z generałem Simpsonem.

— Okręt „Austerlitz“ zawinął 8go października z Baltyku do Cherbourg'a. W powrocie swym doznał strasznej burzy na morzu baltyckiem i stracił swego kapitana Laurencin'a, którego nagły wicher stracił z pokładu okrętowego do morza. Zwłok kapitana niepodobno było mimo wszelkich usiłowań odszukać, a marynarka francuska straciła w nim jednego z najdzielniejszych swych oficerów.

— W Guyanie odkryto kopalnie złota, a próbę rudy kruszczonej przywieziono do Cayenny. Zawierają 80% złota i 10% srebra.

— Projekt do ustawy przedłożony Korteżom hiszpańskim względem podniesienia siły zbrojnej do liczby 70.000 żołnierza, zawiera napomknienia, że Hiszpania weźmie nietylko udział w wojnie orientalnej, lecz że nawet na wypadek wojny kontynentalnej nie pozostanie bez udziału.

Niemce.

(Bliskie zwołanie kongresu w sprawie cła sundowego. — Trudności o brzęczącą monetę.)

— Kongres dla załatwienia kwestyi cła sundowego będzie zwołany, jak donosi *Schles. Ztg.* w przyszłych tygodniach. Prusy są już wezwane do posłania nań swych komisarzy. (Obacz Dania.)

— *Berl. B. Ztg.* donosi z Berlina o niezwyčajnym niedostatku brzęczącej monety na placu tamtejszym. Jest rzeczą pewną, że niedawno nietylko zewnątrz Prus, lecz także w prowincyach pruskich mieniano papierowe pieniądze za opłatą agio $\frac{1}{3}$ od tysiąca. W tej chwili zachodzi zupełne odwrotne stosunek. Bank wypłaca nawet większe sumy tylko drobniejszą monetą, a kto chce dostać pieniędzy w większych sztukach monety, płaci agio $\frac{1}{3}$ pct.

Dania.

(Zapowiadają wniesienie sprawy opłaty cła sundowego na kongres mocarstw zespolonych.)

Względem wiadomości, że dla uregulowania sprawy cła na Sundzie ma się odbyć konferencja państw interesowanych, podaje *Ostsee-Zeitung* następujące bliższe szczegóły:

„Donoszono już z rozmaitych stron, że usiłowania Danii znaleźć w grożącym sporze ze Stanami zjednoczonymi poparcie u mocarstw zachodnich, a mianowicie ze strony Francji przywiodły w części do pomyślnego rezultatu. Rząd francuski popiera w odnośnych układach dyplomatycznych zdanie, że kwestya cła na Zundzie, jako ogólna europejska nie może być załatwiona między Danią i pojedynczym państwem, lecz tylko na kongresie, i jak się zdaje, będzie je popierać u reszty interesowanych mocarstw europejskich. Czyli Stany zjednoczone przychyliły się także do tego zdania, i wezmą udział w takim kongresie trudno przewidzieć, i bardzo być może, że Stany zjednoczone pokrzyżują plan rządu francuskiego. Jest jednak podobieństwo do prawdy, że kongres ten już niebawem się odbędzie. Gdy bowiem za kilka miesięcy głośno wypowiedziany ze strony Stanów zjednoczonych traktat handlowy z Danią, tedy można się spodziewać, że kongres ten prędzej się zbierze, może tylko dlatego, by tymczasową zawrzeć umowę, a ostateczne załatwienie kwestyi odroczyć na powszechny kongres pokoju, w którym i Rosya wzięłaby udział. Następnie donosi *Ostsee-Zeitung*, że Dania lubo uważa te sprawę za powszechną wszystkich mocarstw prowadzących handel i żeglugę, chce jednak odłączyć resztę państw od państw nadbałtyckich. W tym zamiarze oświadczy się w najgorszym razie znieść cło na Zundzie, ale tylko za spłatą pewnej sumy, którąby jeżeli nie wyłącznie to w większej części państwa nadbałtyckie pokryły.

Rosya.

(Pobyt Cesarza w Mikołajewie.)

Petersburg, 4. października. Z Mikołajewa otrzymano następujące doniesienie urzędowe: „Dnia 25. września zrana przedstawiali się J. M. Cesarzowi wszyscy w tem mieście znajdujący się generałowie i admirałowie. Następnie zwiedził J. M. Cesarz w towarzystwie wielkich książąt: Konstantego, Mikołaja i Michała, tudzież w asystencji komendanta armii południowej generała-adjutanta Lüders'a nowo wzniesione linie fortyfikacyjne między Bugiem i Ingulem, i wyraził się o pracach tych z pochwałą. Nazajutrz zwiedził J. M. Cesarz szpitale wojsk lądowych i morskich.

Dnia 27. września odbył się przegląd wojskowy. Szeregi te składały się: z oddziału Kozaków liniowych należących do asystującego J. M. Cesarzowi konwoju, z 8 batalionów brygady rezerwowej z 10tej dywizji pieszej, z 2go ekwipażu wyborowego, z 6 batalionów ekwipażu morskiego i z 6ciu baterji 2giej dywizji artyleryjnej. J. M. Cesarz zwiedził następnie archiwum map, rozmaite zakłady do budowania okrętów, lustrował korpus kadetów od marynarki i przeglądał magazyny morskie.

Turcyja.

(Zmiana w komendzie Baszi-Bozuków. — Rozboje.)

Jak donosi *Oss. Triest.* z Dardanelów z dnia 2go b. m. odebrano generałowi Beatson komendę nad Baszi-Bozukami, którzy się powtórnie dopuścili bezprawiów, i zastąpiono go innym generałem.

— Z Volo donoszą pod dniem 25. z. m., że dwaj niedawno ulaskawieni zbójcy uprowadzili znowu kilku ludzi w góry, i nie chcą ich wydać, jak tylko za przystaniem wielkiego okupu. Wyprawiono naprzeciw nich Abdi i Zeinel Baszów na czele 200 ludzi.

Z teatru wojny.

Doniesienia z morza bałtyckiego.

(Burze na morzu bałtyckim. — Ruch w okrętach. — Jence rosyjscy do wymiany.)

Z Gdańska donoszą dziennikowi *Times* pod dniem 5. października: „Okręt „Vulture“ przywiózł tu wiadomość, że admirał Dundas znajduje się na swym okręcie w Seskär. Burze ekwinokyalne srożyły się na Bałtyku z wielką gwałtownością. Stan zdrowia floty był pomyślny“.

Helsingör, 8. października. Angielska korweta śrubowa „Perseverance“ odplynęła przedwczoraj na morze bałtyckie z jencami rosyjskimi przeznaczonymi do wymiany; angielski statek zagłowy „Vollage“ odplynął w kierunku północnym. Również i jeden trzymasztowy paropływ angielski udał się tym szlakiem. Angielska korweta parowa „Basilisk“, która przez dłuższy czas stała tu na kotwicy, odplynęła dziś zrana w kierunku także północnym, lecz wieczór znów wróciła.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Sultan nadaje godności oficerom sprzymierzonych. — Ruchy wojsk. — Raport księcia Górczakowa o obronie Sebastopola.)

Depesza z Marsylii z 6. października donosi: „Podług zdania armii krymskiej miał marszałek Pelissier zamiar zagrozić Symferopolowi, a korpus wysłany do Eupatoryi miał, jak słyhać, rozkaz zmusić Rosyan do opuszczenia swych pozycji i następcy tym sposobem sprzymierzonym sposobność do korzystania z nowych poruszeń nieprzyjaciela. Sultan nadał kilku generałom sprzymierzonych armii godność Baszy, a kilku pułkownikom godność Beja. Angielsko-turecki kontyngens wysłano do Szumli. Wiadomości z Azji są pomyślne“.

— Opis biegu obrony Sebastopola od 17. sierpnia do 9. września 1855 roku.

5go (17.) sierpnia nieprzyjacieli skierował na część miasta Korabelną silny ogień artyleryjski tak elewacyjny jak i rdzenny, który trwał 20 dób. Codzienna strata nasza przez ciąg tego czasu wynosiła: dnia pierwszego około 1500 ludzi, dni następnych po 1000, a od 10. (22) do 24. sierpnia (5. września) od 500 do 600 ludzi na dobę. Kanonada ta, skierowana z baterji bądź oddalonych, bądź wzniesionych w najbliższej od linii obronnej odległości i wykonywana rdzennie pociskami częścią eksplozyjnymi, — działała stale na nasze werki w sposób najbardziej niszczący: merlony i trawersy naprawiane w nocy pod strasznym ogniem rozsypywały się od kilku pocisków; brustwery usuwały się całemi masami do rowów, a roboty, które kosztowały nadzwyczajne usiłowania i ofiary w proch się znowu obracały; ziemia przy robotach używana jako sucha i pulchna rozsypywała się. Na lewej stronie części Korabelnej, na którą głównie nieprzyjacieli kierował swe pociski, bastyon nr. 2gi przedstawiał co wieczór stos gruzów, a żadne z dział jego nie mogło działać swobodnie; baterję o 12stu działach, umieszczoną na lewej pochyłości wzgórza Małachowa, musiano przenieść na drugą, zaledwie wówczas wznoszoną linię obronną; lecz i ta ostatnia ucierpiała niemniej od lewego frontu bastyonu Kornilowskiego, na który nieprzyjacieli skierował najsilniejszy ogień.

Zbliżanie się podkopów nieprzyjacielskich do samych prawie rowów naszych werków, niepodobne do naprawienia uszkodzenia w naszej linii obronnej, głównie zaś zrządzone w załodze ogniem nieprzyjacielskim straty, które wzrastały z powodu niezbędnego powiększenia coraz liczby robotników, wszystko to przekonało głównodowodzącego o konieczności wstrzymania dalszego, pożytku już nieprzynoszącego krwi przelewu i pozostawienia nieprzyjacielowi Sebastopola, zamienionego w stosy kamieni i popiołu; lecz opuszczenie miasta w obec stutysięcznej armii nieprzyjacielskiej, której podkopy stykały się rzec można z naszymi szanćami, przedstawiało największe trudności i wymagało korzystania ze szczególnie dogodnej na to chwili.

Tymczasem od 24. sierpnia (5. września) nieprzyjacieli wzmoćnił w trudny do uwierzenia sposób bombardowanie i kanonadę, wstrząsając i obalając nasze werki na całej przestrzeni linii obronnej, kierując nań to salwy wszystkich swych baterji, to ciągły ogień artyleryjski.

Piekielny ten ogień kierowany na ambrazury i merlony, wykazywał jasno zamiar nieprzyjaciela zdemontowania naszych dział, obalenia szanćów i pójsicia potem do szturmowania miasta.

Niebyło już żadnej możności naprawienia szanćów i dlatego porzeczano tylko na nasypywaniu ziemi na składy prochu i biindaże.

Obalające się brustwery zapelniały rowy, merlony rozsypywały się; należało usuwać nieustannie z ambrazur gruz; obsługa artyleryjska padała w wielkiej ilości i zaledwie zdoływano zamieniać ją innymi artylerzystami.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Otrzymałmy następującą depeszę telegraficzną:

Dziś dnia 15. października odbyła się pierwsza próba jazdy koleja żelazną z Krakowa do Dembicy w 3½ godziny bez przeszkody. Jazda z powrotem z Dembicy do Tarnowa w 50. minutach, z Tarnowa do Bochni w 55 minut.

Paryż, 12. października. *Monitor* donosi: Ich królewiczow. Mości książę i księżna Brabancyi przybędą dziś do Paryża.

Gdańsk, 12. października. Okręt „Bulldogg“ odplynął dnia 9go wieczór z Nargen i przybył tu wczoraj późno wieczór. Nowego nic nie zaszło; stanowisko flot to samo. Wszystkie łodzie kanonierskie wracają do Anglii.

Turyn, 11. października. Posiedzenia parlamentu mają się rozpocząć dnia 11. listopada.

Genua, 10. października. „Corriere mercantile“ zawiera obszerniejszą korespondencję z Messiny d. 5. b. m.: Donosi, że na wyspie Sycylii formują się bandy zbrojne liczące obecnie już do tysiąca głów, na całej wyspie wielkie panuje wzburzenie, obawiają się rewolucji i t. p. (Wszelkie te doniesienia potrzebują potwierdzenia.) Dla byłej królowej francuskiej Maryi Amelii przyrządzają w Messynie na zimę pałac Cornegliano.

— Depesza telegraficzna księcia Górczakowa z 29. września (11. października) o godzinie 11. wieczór:

„Nieprzyjacieli nagromadził znaczne siły zbrojne na dolinę górnego Belbeku. Założył tam obóz, i zdaje się, że robi przygotowania do dalszych działań wojennych. Równocześnie wyruszył też z nad rzeki czarnej ku wsi Upu. Nasza straż przednia stoi pod wsią Arygul (Notre avantgarde est prés de celle du haut Arygul). W północnej części Sebastopola i na innych punktach nie zaszło nic szczególnego.“

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie samborskim.)

Sambor, 4go października. Według doniesień handlowych sprzedawano w ostatnich dwóch tygodniach zeszłego miesiąca na targach w Samborze, Drohobyczy i Komarnie w przecięciu za korzec pszenicy po 16r.30k. — 14r.48k. — 15r.; żyta 13r.12k. — 10r.42k.;

—10r.36k.; jęczmienia 7r.24k.—6r.42k.—7r.48k.; owsa 4r.12k.—3r.36k.—3r.36k.; kukurudzy 10r.—11r.—0.; kartofli 4r.18k.—3r.36k.—0. Cetrar siana po 40k.—40k.—0. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 9r.36.—6r.12k.—0, miękkiego po 5r.24k.—4r.48k.—0. Funł mięsa wołowego kosztował 6k.—6k.—7k. i garniec okowity 2r.56k. 2r.46k.—2r.50k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 15. października.

	mon. konw.	gotówka		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	18	5	19
Dukat cesarski	" "	5	18	5	21
Półimperyal zł. rosyjski	" "	9	6	9	9
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	44 1/2	1	45 1/2
Talar pruski	" "	1	40 1/2	1	42
Polaki kurant i pięciozłotówka	" "	1	15	1	16
Galicyj. listy zastawne za 100 zr.	bez kuponów	91	15	91	40
Galicyjskie Obligacje indem.		66	30	67	—
5% Pożyczka narodowa		77	45	78	30

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 15. października 1855.

		złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	m. k.	91	15
" sprzedał " " 100 po	" "	91	45
" dawał " " za 100	" "	—	—
" żadał " " za 100	" "	—	—

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 11 października.

	złr.	sto	w przecięciu
Obligacje długu państwa 5%	74 1/2	5/8	74 3/4
detto pożyczki narod. 5%	78 1/4	3/8 1/2	78 3/8
detto z r. 1851 serya B. 5%	—	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą 5%	—	—	—
Obligacje długu państwa 4 1/2%	—	—	—
detto 4%	—	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą 4%	—	—	—
detto 3%	—	—	—
detto 2 1/2%	—	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834	—	—	—
detto	—	—	—
detto	—	—	—
Obl. wiedz. miejskiego banku 2 1/2%	95 7/8	96 1/4	96 1/8
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . . . . . 5%	—	—	—
Obl. indemn. Niz. Austr. 5%	—	—	—
detto krajów koron. 5%	66 1/4	3/4	66 1/2
Akcyje bankowe	1051	1054	1055
Akcyje n. a. Tow. eskp. na 500 złr.	—	—	—
Akcyje kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.	2013 3/4	—	2013 3/4
Akcyje kolei żel. Głognickiej na 500 złr.	—	—	—
Akcyje kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.	—	—	—
Akcyje kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.	210	—	210
Akcyje Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.	528	—	528
Akcyje austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.	—	—	—
Galicyjskie listy zastawne po 4% na 100 złr.	—	—	—
Renty Como	—	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 11. października.

	złr.	sto	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	—	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	113 1/4	1/8	113 1/8
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 1/2 fl.	112	111 3/4	112 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	82 3/8	1/4 3/8	82 3/8
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwna za 300 lire toskań.	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	10—59	58 57	16 58 3 m.
Lyon za 300 franków	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	111 1/4	—	111 1/4
Marsylia za 300 franków	131 3/8	—	131 3/8
Paryż za 300 franków	131 3/4	5/8 1/2 1/2	131 3/8
Bukareszt za 1 złoty Para	243	242	242 1/2
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	—	T. S.
Cesarskie dukaty	17 3/4	5/8	17 5/8
Dukaty al marco	—	—	Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 12. października o pierwszej godzinie po południu.
 Amsterdam 93 1/2 l. — Augsburg 113 1/2 l. — Frankfurt 112 1/2 l. — Hamburg 32 1/2 l. — Liwna 111 l. — Londyn 11. — 1. Medyolan 111 3/4 l. — Paryż 131 3/4 l.
 Obligacje długu państwa 5% 74 3/8 — 74 1/2. Detto S. B. 5% 85 — 86.
 Detto pożyczki narod. 5% 78 3/8 — 78 1/2. Detto 4 1/2% 65 — 65 1/4. Detto 4% 59 1/2 — 60. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% — —. Detto z r. 1852 4% — —.
 Detto Głognickie 5% 91 1/4 — 91 1/2. Detto z r. 1854 5% — —. Detto 3% 45 — 45 1/2. Detto 2 1/2% 36 1/2 — 36 3/4. Detto 1% 14 1/4 — 14 1/2. Obl. indemn. Niz. Austr. 5% 75 1/2 — 76. Detto krajów kor. 5% 66 1/2 — 72. Pożyczka z r. 1834 227 — 228. Detto z r. 1839 118 — 113 1/2. Detto z 1854 96 — 96 1/8.
 Oblig. bank. 2 1/2% 53 — 54. Obl. lom. wen. pożycz. r. 1850 5% 91 — 93. Ake. bank. z ujma 1050 — 1051. Detto bez ujmy — —. Akcyje bankowe now. wydania — —. Akcyje banku eskomp. 86 — 86 1/2. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 202 3/8 — 202 3/4. Wiedz.-Rabskie — —. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej 210 — 212. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynbursko-Neusztadzkiej 90 1/2 — 91. Detto żeglugi parowej 531 — 533. Detto 11. wydania —. Detto 13. wydania 514 — 515. Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% 91 — 92. Północn. kolei 5% 82 1/4 — 82 1/2. Głognickie 5% 72 — 73. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 80 — 81. Detto Lloyda 415 — 420. Detto młyna parowego wiedeń. 95 — 96 Renty Como 13 1/2 — 13 3/4. Esterhazego losy na 40 złr. 71 1/2 — 71 3/4. Windisehrátrza losy 25 1/2 — 25 1/4. Waldsteina losy 24 1/4 — 24 1/2. Keglevicha losy 10 — 10 1/4. Cesarskich ważnych dukatów Agio 17 3/4 — 18.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedz. d. 12. paźdz. o pół do 2. po południu.)
 Ces. dukatów stęplowanych agio 12 3/4. Ces. dukatów obrączkowych agio 17 1/4. Ros. imperyały 9 1/4. Srebra agio 13 1/4 gotówką.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 15. października.
 Obligacje długu państwa 5% 74 3/4; 4 1/2% —; 4% —; 4% z r. 1850 — 3% —; 2 1/2% —. Losowane obligacje 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 119 1/2. Wiedz. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcyje bank. 1058. Akcyje kolei półn. 2050. Głognickiej kolei żelaznej. —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 535. Lloyd 430. Galie. l. z w Wiedniu —. Akcyje niz.-austr. Towarzystwa eskompowego a 500 złr. — złr.
 Amsterdam 1. 2. m. — Augsburg 113 1/4 l. 3. m. Genua — 1. 2. m. Frankfurt 111 3/4 l. 2. m. Hamburg 81 3/8 l. 2. m. Liwna — 1. 2. m. Londyn 10—57 1/2 l. m. Medyolan 111. Marsylia —. Paryż 131. Bukareszt 243 1/2. Konstantynopol 423. Smyrna —; Agio duk. ces. 17 1/2. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. — lit. B. —. Lomb. —; 5% niz. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. 70; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 97 3/4. Pożyczka narodowa 78 3/4. C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 350 fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. października.
 Hr Siemiński Konstanty, z Tarnopola. — Hrabina Karnicka Ewelina, z Bilicza. — JExc. Parrot, feldmarszałek porucznik; baron Lawinger, generał-major i p. Wirth, kapitan, z Janowa. — PP. Grzegorz Jan, komisarz polic. z Krakowa. — Orzechowski Jan, z Chodorowa. — Dornbach Rajmund, radca sądów kraj., z Żukowa. — Skolimowski Julian, z Dynisk.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. października.
 PP. Szymanowski Franciszek, do Żółkwi. — Gumowski Wiktor, do Borek. — Nowosielski Ludwik, do Zborów. — Kucher Franciszek, pułkownik, do Stanisławowa. — Teubner Karol, r. dea konsyst., do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 13. i 14. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaun.	Stopień ciepła według Reaun.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	321.81	+ 5 8°	89.2	półn.-zach. m.	pochmurno
2 god. pop.	322.69	+ 9 6°	50.3	" "	"
10 god. wie.	323.50	+ 8 0°	76.4	" "	"
W nocy deszcz 1...45.					
6 god. zran.	324.70	+ 7.3°	88.4	zachodni sł.	pochmurno
2 god. pop.	325.44	+ 12.2°	64.2	" "	"
10 god. wie.	325.70	+ 9.0°	81.9	" "	"

KRONIKA.

Kapelani piemonckiego korpusu ekspedycyjnego otrzymali od generała La Marmora pozwolenie wystawić wśród obozu murowaną kaplicę. Budowa kaplicy już ukończona i poświęcona Najśw. Pannie Maryi, św. Mauryemu i św. Marcinowi, jak okazuje napis z frontu:

D. O. M.
 V. Mariae Immaculatae
 SS. Maurilio et Martino
 Sardinae Legionis
 VI. Id. Sept. Dedicabant.

— Dzikie kasztany. W piśmie związkowym Smolera (8. zeszyt 1855) znajduje się rozprawa Dra Lercha o pożyteczności dzikich kasztanów. Według przedsiębranego rozkładu zawiera ten owoc 35 proc. krochmalu, 19 proc. krochmalnych włókien drzewowych, 17 proc. białka, 13 proc. gumy i t. d. i przydatny jest przeto do przyrządzania krochmalu na wszelki użytek techniczny; jeżeli zaś uwolni się go od garbniku i zmiesza z mąką żytnią, można uzyskać z niego chleb bardzo smaczny. Najprzydatniejsze są te kasztany do sporządzenia spirytusu, ponieważ znajdujący się w nich krochmal jak najlepiej da się zpożytkować, pozostałe w kadzi substancje pożywne mogą być użyte na

karmę dla bydła, a uzyskany z nich alkohol posiada najwyższy stopień czystości, i ponieważ nakoniec otrzymuje się w ten sposób inny podrzędny produkt, który można stawić obok najlepszego rumu. Odpadające z kasztanów lupy mogą być z korzyścią użyte do garbowania, sporządzania atramentu i jako materiały farbiarskie. Do przyrządzania chleba mniej jest przydatny ten owoc dla swej goryczy lub w razie odjęcia jej dla braku białka; tylko w latach nieurodzajnych mógłby pomieszany ze słodzinami i mąką żytnią dostarczać pewien rodzaj pożywienia. Ale użytkowaniu z tego pożytecznego owocu, który wywarłby niezawodnie bardzo pomyślny wpływ na ceny cerealiów, stoi jeszcze na przeszkodzie małe rozpowszechnienie tego drzewa.

— W ostatnich dniach września, — jak donoszą z Turynu do „Assembl. Nat.“ odbyła się w Turynie wystawa elektrycznych warsztatów tkackich kawalera Bonelli, którą zwiędzali ministrowie, członkowie izby handlowej i mnóstwo ciekawych. Rezultaty tej maszyny są w każdym względzie cudowne. Istniejące w Turynie towarzystwo elektrycznego tkactwa posłało jeden warsztat elektryczny wyrobów bawełnianych a jeden wyrobów jedwabnych do Paryża, gdzie na dniu 15. października będą się odbywać próby na wystawie powszechnej.